

Mgr inż. Paweł KASPRZYK

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Celowość interdyscyplinarnych badań walorów przyrodniczych i kulturowych obiektów pogórnicznych na przykładzie reliktyw przemysłu wapienniczego

Streszczenie

Tereny pogórniczne, powstałe w wyniku odkrywkowej eksploatacji surowców mineralnych, budzą coraz większe zainteresowanie, jako przestrzeń, która wprawdzie została mocno przekształcona, ale obok pewnej przyrodniczej degradacji wykazuje również specyficzne nowe korzystne właściwości. Po zakończeniu działalności górniczej i przeróbczej w krajobrazie pozostały (lub pozostają) różnorodne obiekty (np. budynki, budowle i urządzenia technologiczne) lub formy terenowe (np. wyrobiska, hałdy), które reprezentują nierzadko cenne walory przyrodnicze lub kulturowe. Badania prowadzone przez specjalistów z różnych dziedzin dowodzą, że wśród nich możemy wyróżnić wiele bardzo pozytywnych cech, korzystnie wpływających na środowisko i ochronę jego zasobów. Wyrobiska powstałe w wyniku wydobycia surowców skalnych stanowią niekiedy bardzo sprzyjające środowisko dla rozwoju wielu gatunków roślin i zwierząt, nierzadko chronionych. Odsłonięcia przekrojów geologicznych w ścianach tych wyrobisk dają możliwość tworzenia miejsc z cennymi poznawczo i edukacyjnie formacjami geologicznymi. Niemniej cenne, a niejednokrotnie przewyższające wartości przyrodnicze, są zasoby kulturowe związane z dawnym wykorzystaniem surowców naturalnych. Do przykładów takiej działalności jest, chyba nie zawsze doceniane przez badaczy krajobrazu i przeszłości, wydobycie i wykorzystanie wapieni, głównie jako materiału kamiennego i do produkcji wapna. Zdiagnozowanie (niejednokrotnie wręcz wykrycie) walorów kulturowych reliktyw tej działalności wymaga prowadzenia badań wykorzystujących wiadomości i metody z różnych dyscyplin naukowych i technicznych, a ich wyniki mają potencjał wzbogacający wiedzę w wielu dziedzinach, niejednokrotnie odległych od stricte górniczego fachu. Niniejszy referat ma na celu pokazanie bogactwa poznawczego i użytecznego obiektów pozostałych po zakończeniu eksploatacji górniczej oraz przydatności ich badań o interdyscyplinarnym charakterze, na przykładach związanych z przemysłem wapienniczym.